

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Clarissimi Viri Henr. Zoesii Amersfortii, In Academia
Lovaniensi I. V. D. Et Antecessoris Commentarius In Jus
Canonicum Universum, Sive Ad Decretales Epistolas
Gregorii IX. P. M.**

Zoesius, Hendrik

Coloniae Agrippinae, 1691

Titulus VII. De juramento calumniæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62329](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62329)

In causa tamen electionis, matrimonii, ne Ecclesia patiarur detrimentum propter mortem, aut alteri conjugii detur occasio fornicationis, testes recipiuntur etiam ante contestationem, & si de causa liqueat, ad definitivam proceditur, *d. c. fin. §. porro*. Quod si nulla subest contumacia, sed aliunde causerur absentia, tunc in causa electionis expectandus electus ad sex menses, nisi aliud suadeant circumstantiae. In causa confirmationis expectandus confirmatus usque ad tempus definitum per Canones, quod Glossa, in *d. §. porro V. Canonibus*, vult esse sex mensum. In contractu matrimonii expectare alter debet, donec de morte absentis probabiliter quid intelligatur, id quod ne contingat, propter absentiam non malitiosam, aliquem cadere iustis exceptionibus. Et licet parti possit esse durum, se continere, si ea sua culpa, non deest tamen causa, *d. §. porro in fine*. Alii casus, quibus ante contestationem testes admittuntur, videntur in *Gloss. 1. ad c. §. h. 2.* Facienda autem his casibus testium receptio coram illo, ad quem discussio futuræ litis spectat. Vid. Gothofr. *ad l. in lege Aquilia 40. D. Ad l. Aquil. Myns. cont. 4. Obser. 71. & 72.*

TITULUS VII.

De iuramento calumniæ.

SUMMARIUM.

1. Iuramentum hoc quando præstandum.
2. Quoties. 3. A quibus.
4. In quibus causis.
5. An & in causa criminali.
6. Quid continent.
7. Advocati quid iurent.
8. Iuramenti huius necessitas & effectus.

V litigantes à calumniosa litium persecutione avertantur, exigitur ab iis iuramentum calumniæ: quæ hic sumitur pro calumniosa alicujus in iudicio veratione, *l. Si calio: nio: sur, 233. D. De V. S.*

Præstandum hoc iuramentum in exordio litis, *c. 1. eod. in 6.* publice coram iudice, nisi aliud postulet personarum qualitas, aut sexus reverentia. Omissum tamen in exordio, in qualibet litis parte exigere potest, prout iudici vide-

bitur, *de. 1. in prin.* * Præstari autem semel sufficit, quia extenditur ad omnia subsequenta. *Auth. Hoc sacramentum C. De iurjur. propter alium*. Si tamen suspicetur iudex agi quid malitiosè, iuramentum malitiæ exigere potest, etiam sæpius, *c. 2. in fine eod. in 6.* cum hoc non concernat totam litem, sed tantum articulum, cui adhibetur, ultra quem non extenditur.

Subeundum non ab aliis, quam qui in lite sunt, siquidem agatur de debito litis processu, quoniam turbare talis artibus non censetur, nisi qui in lite sunt. Ut præstare illud cogatur actor & reus hæret item eorum, *l. 1. in prin. C. h. 2. sive per se, sive per alium, uti procuratorem ex specialis mandato*. Est enim hoc iuramentum crudelitatis, quod etiam per alium præstatur, in animam tamen jurantis, *c. §. h. 2. nisi agatur de proprio facto, d. c. 2. §. 1. Tutor, curator pro minoribus in animam suam jurant, quod causam eorum habeant satis perspectam, Auth. Principales in fine C. h. 2. uti syndicus, &onomus, administrator xenodochiorum, d. c. 4. §. 6. h. 2.* Ab huiusmodi iuramentum præstatione ne quidem Clerici sunt immunes, non obstante consuetudine, *c. §. h. 2.* qui tamen non sunt cogendi per se præstare, cum possint alteri committere: & per se præstare volentes non aliàs admittentur, quam consulto suo Prælato: Episcopi consulto summo Pontifice, *c. 1. h. 2.*

Subeundum est in omni causa, etiam appellationis, per quam nova instantia inchoatur, *2. in prin. eod. in 6.* & spirituali, quod & in ea calumniari contingat, *c. 1. eod. in 6.* per quod corrigitur, *c. 2. h. 2.*

An & in criminali? R. Id aliquos velle, per *l. 1. & 2. Cod. h. 2.* ubi dicitur esse præstandum in omnibus causis: & per *d. c. 1. h. 2.* in cuius fine videtur insinuari, in quacunque causa, sive civili sive criminali, esse subeundum: veterem tamen videri Martini sententiam, quam probat & sequitur Cujac. *ad Novel. 49. §. c. 1. h. 2.* in criminali scilicet non rectè exigi, quatenus criminaliter intentatur, cum propter obitum perjurium, tum quod in ea sufficiat inscriptio: si vero civiliter intentetur, iuramentum hoc exigere potest. Quam sententiam firmat Cujac. per *Novel. Laonis 97. & 107.* Richard. *ad l. 1. eod. d. 1.*

6 Tria hoc Juramentum continet. I. Quod licet movendi aut contradicendi justam causam habere se putant partes. II. Quod nullam exigent probationem calumniosam, protrahendæ litis ergo. III. Quod nihil promiserint, dederint, daturi, promissuri sint, per se aut per alios, ad contumpeudum judicem. *d. Auth. Principales C. h. t.*

7 Advocati in ingressu cujusque judicii jurant, se non nisi quod justum in causa esse perspexerint, clientibus suis procuraturos, ab ea verò recessuros, ubi eam iniquam viderint. *l. Rem non novam 14. §. patroni C. de jud. Causam minus probabilem vel ab initio non suscipere, vel susceptam deserere non coguntur, cum non semper id, quod probabilius apparet, sit & verius, & contingat judicem in id, quod minus est probabile, inclinari. Receptum autem moribus, ut non in cujusque judicii ingressu, sed initio muneris, dum ad sumuntur, juramentum hoc præstent patroni.*

8 Subeundi hujus juramenti ea est necessitas ut gemiti à partibus nequeat: liceat tacite omnium non vitiet processum. *c. 1. §. 1. eod. in 6.* Recusans actor præstare, causâ cadit, reus pro confesso habetur, *d. l. §. quod si actor*, quod non videatur justa causa mixus. Præstiti effectus est, quod præstans excusetur à præsumpta calumnia, nisi aliud appareat: cedit enim veritati præsumptio.

TITULUS VIII.

De Dilationibus.

SUMMARIUM.

1. Dilationes alia Legales, alia Conventionales, alia Arbitraria.
2. Item alia Citatoria, alia Deliberatoria, alia Probatoria.
3. Probatoris quo tempus præfixum.
4. Dilationes quot dentur actori & reo.
5. Dilationum effectus.

VT diliberatè petitis respondeatur, Dilationes sunt inductæ, quæ sunt adsignatio temporis, intra quod actus judicialis expedi-

endus. * Quædam sunt Legales, à lege lata: quædam Conventionales, ex consensu partium concessæ: quædam Arbitrariæ, quæ arbitrio judicis dantur, causa cognita, pro personæ, causæ, temporis conditione, *l. Numquam 71. D. de jud.* * Aliæ item initio litis sive ante litem contestatam dantur, ut citatoriæ: quæ vocato dantur ad comparandum termino adsignato, etiam interdum peremptorio, ita dicto, quod perimat disceptationem, id est, ultra non patiatur adversarium tergiversari, *l. Et tertium 70. D. de jud.* Non sit tamen nimis brevis, præcipuè in rebus Ecclesiasticis, *c. 1. h. t. Deliberatoriæ*, quæ sunt viginti dierum, *Auth. Offeratur C. de liti. contest. ut deliberet reus.* Hæ denegantur, si ex litem citatoris plenè potuit reus instrui, *c. 2. §. h. t.* In medio sive post litem contestatam dantur Probatoriæ, ad allegatorum & exceptionum probationem. * quatum spatium lex ita est moderata, si ex ea provincia, in qua lis agitur, sint producendi testes; aut instrumenta, non amplius quam tres menses indulgeantur, si ex aliena, continenti tamen, non ultra sex; si ex Ultramarina, non ultra novem. Quod tempus non excedit iudex, quamvis diminuat ex causa. Potest tamen iterato dare hoc spatium ex causa urgenti, ut habet textus in *l. 1. Cod. h. t. & in l. 7. D. de feriis.* Post judicium datur decendium, sive decem dierum dilatio ad appellandum, appellationisque actus exercendos, *de quibus inf. tit. de appellat.*

In criminalibus causis duæ dilationes actori reo tres dari possunt, causâ cognita. In civilibus autem una tantum danda, *l. fin. D. h. t.* nisi aliud urgens causa velit, *d. l. 7.* Ratio diversi juris est, quod causæ criminales sint gravioris momenti, in quibus contingeret facile lædi innocentiam. Dantur verò plures dilationes reo, quam actori, quia favorabilior, ut ejus innocentia facilius defendatur.

Effectus dilationis est, quod stante tempore dato, quod est continuum, officium judicis cesset super isto articulo, *l. 3. C. h. t.* Dies pro termino adsignatus totus cedit illi, cui adsignatus: datus enim in commodum alicujus non debet restringi in ejus odium. Unde ultimo etiam momento rectè comparet, *§. omnis stipulatio 2. Inst. De V. O.*